

Weidinger Péter:

Hatályba lépett az új Btk. – Európa legszigorúbb büntető törvénykönyve? II.

2013. július 1-jén hatályba lépett a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (új Btk.). Cikkünk első része az új kódex általános részének főbb változásait és újdonságait vizsgálta. Ebben a cikkben az új Btk. különös részét vesszük górcső alá, különös tekintettel néhány érdekesebb új bűncselekményre és a jogalkotó által speciális védelem alá helyezett csoportokra, értékekre.

A kódex szigorára már az [első cikk](#) is számos helyen rámutatott, de az új Btk.,- elődjéhez viszonyított szigorodása az egyes tényállásokon keresztül is jól kimutatható. Olyan cselekmények lettek büntetőjogilag relevánsak, amelyek korábban nem minősültek bűncselekménynek, és új minősített eseteket is találhatunk a törvényben.

Teljesen új bűncselekmény például a gépjármű kilométer-számláló műszer által jelzett érték meghamisítása, mely a használtautó kereskedők „ügyeskedését” hivatott visszaszorítani. Egy évig terjedő szabadságvesztéssel számolhat az, aki a kilométer-órát „visszatekeri”, vagy egyéb módon „gondoskodik” arról, hogy kevesebbet mutasson az óra. A tényállásban szerepel a haszonszerzési célzat, vagyis a cselekmény csak akkor büntetendő, ha azt az elkövető azért teszi, hogy abból hasznot hajtson (tehát magasabb áron tudja eladni a gépjárművet).

Némileg meglepő, hogy ez a bűncselekmény a közbizalom elleni bűncselekmények közé került, olyan tényállások közé, mint a közokirat-hamisítás, vagy a termőföld jogellenes megszerzése.

A doppingszerek előállítói és terjesztői is retteghetnek, hiszen az új kódex hatályba lépése óta már bűncselekménynek minősül a tiltott teljesítményfokozó szer előállítása, forgalomba hozatala és kínálása, valamint a szer átadása is. Aki ilyesmire vetemedne, azt három évig terjedő szabadságvesztés fenyegeti. Ha a bűncselekményt üzletszerűen vagy bünszövetségben követik el, egytől öt évig terjed a büntetési tétel, ha pedig tizennyolcadik életévét be nem töltött személy jut doppingszerhez a bűncselekmény nyomán, az elkövető nyolc évre is rács mögé kerülhet.

Tehát ha az edző doppingszert ad a versenyzőjének, akkor maximum három év szabadságvesztésre számíthat, ha viszont ez a versenyző még nincs tizennyolc éves, akkor az edző akár két olimpiai ciklust is a rácsok mögött tölthet.

Érdekes az is, hogy amíg a doppingoló sportoló semmilyen (büntetőjogi) szankcióra sem számíthat, addig a bűncselekmény előkészületét is büntetni rendeli a törvény. Ez különösen annak tükrében figyelemre méltó, ha tudjuk, hogy csak ritkán és súlyos bűncselekmények esetén szokták büntetni az előkészületet (pl.: emberölés).

A környezet védelme érdekében több új tényállás is született és egységes, logikus felépítésű fejezet jött létre, A környezet és a természet elleni bűncselekmények címmel.

Az itt szereplő tényállások az előző Btk.-ban elszórtan kaptak helyet, vagy nem is léteztek. Új bűncselekményként jelenik meg az orvvadászat és az orvhalászat is, valamint önálló tényállás lett a korábban a környezetkárosítás bűncselekményének egyik esetét képező ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés.

Az orvvadászat és az orvhalászat tényállásai az Országos Magyar Vadászkamara javaslatára kerültek a kódexbe, és elsősorban a jogosulatlan és a tiltott eszközzel és tiltott módon végzett vadászat és halászat visszaszorítását hivatottak elősegíteni a büntetőjog eszközeivel. Azonban amíg az orvvadászok háromévi szabadságvesztéssel kalkulálhatnak, addig az orvhalászoknál a büntetési tétel felső határa csupán kettő év.

Az új kódex a természet és a környezet védelme mellett a fogyasztók érdekeit is fokozottan védeni kívánja. Így került a fogyasztó megtévesztése tényállásba új alapesetként a szervezett termékbemutatón különleges árkedvezmény vagy árelőny meglétéről, vagy nyerési esélyről megtévesztésre alkalmas tájékoztatás adása. Vagyis július óta van miért aggódniuk a nyugdíjasok hiszékenységére alapozó termékbemutatók előadóinak. Őket a tényállás megvalósítása esetén egy évi szabadságvesztés fenyegeti.

A törvény az idősek védelme érdekében is jelentős újítást vezet be. Több bűncselekménynél ugyanis súlyosabb büntetés fenyegeti az elkövetőt, ha a sértett idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes a bűncselekmény elhárítására. Ilyen bűncselekmény az emberölés, a testi sértés, a rablás, a kifosztás, a sikkasztás és a csalás.

Vagyis az az elkövető, aki egy nehezen mozgó idős nőt öl meg, akár életfogytig tartó szabadságvesztést is kaphat, akárcsak az az elkövető, aki egy tolószékes fiatalembert öl meg. Tehát az idős kor, vagy a fogyatékoság pont olyan minősített eset lesz, mint a nyereségvágy, vagy a különös kegyetlenség.

A közlekedési bűncselekmények büntetési tételei is szigorodtak. Amíg a régi szabályozás szerint az ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés alapesete egy évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntetendő, addig a ma hatályos törvény szerint mind az ittas, mind a bódult állapotban volán mögé ülőknek, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel kell számolniuk.

Tehát ha egy társaságból valaki június 30-án ült autóba néhány sör elfogyasztása után, az feleannyi büntetésre számíthat, mint az, aki tovább maradt és csak július 1-jén indult haza.

A 2013. július 1. óta hatályos Btk. változásait, új megoldásait és az új bűncselekményeket hosszasan lehetne még sorolni, de talán az eddig ismertetett, kiragadott példák is rávilágítanak arra, hogy milyen mennyiségű és horderejű változást hozott az új kódex. A jogalkalmazó és jogkövető közönség számára reményeink szerint ez a két cikk is hozzájárult valamelyest az új kódex megismeréséhez.

A jogalkotó szerint igazságos, tetterányos és következetes büntető törvénykönyvről elmondhatjuk, hogy koherens és jól felépített kódex, amely kétséget kizáróan szigorúbb az elődjénél. Hogy beváltja-e a hozzá fűzött reményeket, arra csak a jövőben fogunk választ kapni, az azonban egészen biztos, hogy a bűncselekmények elkövetői szigorúbb büntetésekre számíthatnak, mint korábban.